

Sygn. akt VII U 97/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2024r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

sprawy (...) spółka jawna z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z udziałem P. P. (1), G. G., M. B. (1), K. B., P. C., P. S., M. B. (2) i D. D. (1)

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania (...) spółka jawna z siedzibą w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

z dnia 7 listopada 2022 roku, nr (...)

1. oddala odwołania;

2. zasądza od (...) spółka jawna z siedzibą w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 5.220,00 zł (pięć tysięcy dwieście dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi za czas od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

(...) spółka jawna z siedzibą w W. w dniu 7 grudnia 2022r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział

w W. z dnia 7 listopada 2022r., nr (...), dotyczącej ubezpieczonego G. G., wnosząc o jej zmianę i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie, że podstawa wymiaru składek i kwota należnych składek zadeklarowana przez płatnika za okres objęty kontrolą jest prawidłowa, a ewentualnie, w przypadku ustalenia, że zaskarżona decyzja została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, o jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik odwołującej się spółki zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez niewłaściwe zastosowanie i naruszenie przepisów prawa procesowego oraz błędy

w ustaleniach faktycznych, które doprowadziły do nieprawidłowego przyjęcia, że G. G. zatrudniony przez P. P. (1) na podstawie umowy cywilnoprawnej wykonuje pracę na rzecz swojego pracodawcy, z którym pozostawał w stosunku pracy, tj. A. M. P. (1) sp. j. oraz że to właśnie ten podmiot - A. M. P. (1)

sp. j. jest rzeczywistym beneficjentem jego pracy i w związku tym to na nim ciążył obowiązek odprowadzenia składek za pracownika na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne, a podstawą ich wymiaru winna być suma przychodów z obu umów.

Uzasadniając odwołanie, pełnomocnik odwołującej się spółki wskazał, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonego G. G. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) M. P. (1) sp. j.

i jednocześnie wykonującego pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej z P. P. (1). Organ rentowy przyjął, że z charakteru wykonywanych czynności przez ubezpieczonego G. G. wynika, że praca przez niego świadczona w ramach umowy cywilnoprawnej realizowana była na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą. Według strony odwołującej się takie ustalenie organu rentowego jest bezpodstawne z uwagi na to, że nie przeprowadził on postępowania dowodowego w celu ustalenia, kto konkretnie, tj. A. M. P. (1) sp. j. czy A. P. P. (1), uzyskał korzyści z pracy wykonywanej przez G. G. i innych pracowników zatrudnionych przez P. P. (1) w ramach umowy zlecenia lub o dzieło, a z zeznań świadków przesłuchanych

w toku kontroli organu rentowego nie wynika, że korzyść tę uzyskiwała A. M. P. (1) sp. j.

Dodatkowo pełnomocnik zwrócił uwagę, że w przeszłości u P. P. (1)

i w A. M. P. (1) sp. j. były przeprowadzane kontrole, które nie wykazały żadnych nieprawidłowości i wówczas organ rentowy nie poddawał w wątpliwość celowości zatrudniania tych samych osób jednocześnie w charakterze pracowników spółki

i zleceniobiorców, jako zmierzającego do wyeliminowania konieczności odprowadzania składek od wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę poprzez skorzystanie z zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, jako „nieoskładkowanej” formy zatrudnienia.

W konsekwencji braku zastrzeżeń ZUS w toku poprzednich kontroli, (...) i spółka działająca pod firmą (...) sp. j. utrzymywali istniejącą dotychczas strukturę zatrudnienia, uznając że, jako nie budząca uwag ZUS, jest prawidłowa.

Reasumując, strona odwołująca się wskazała, że ustalenia pokontrolne są błędne. Zawieranie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych opierało się na wieloletnich wypracowanych standardach, co do których organ rentowy nie zgłaszał zastrzeżeń. Spółka nie korzystała z rezultatów pracy zleceniobiorców, gdyż ta wykonywana była na rzecz A. P. P. (1) (odwołanie od decyzji ZUS – k. 3-7 a.s.).

Odwołania o tożsamej treści, jak w sprawie dotyczącej ubezpieczonego G. G., A. M. P. (1) sp. j. złożyła również od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 listopada 2022r. o numerach: (...) – dotyczącej D. D. (1)

(...) – dotyczącej M. B. (2)

(...) – dotyczącej P. S.

(...) – dotyczącej P. C.

(...) – dotyczącej K. B.

(...) – dotyczącej M. B. (1)

(odwołania od decyzji ZUS – k. 3-7 akt o sygn. VII U 104/23, k. 3-7 akt o sygn. VII U 111/23, k. 3-7 akt o sygn. VII U 54/23, k. 3-7 akt o sygn. VII U 108/23, k. 3-7 akt o sygn. VII U 112/23, k. 3-7 akt o sygn. VII U 113/23).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania od decyzji dotyczących G. G., D. D. (1), M. B. (2), P. S., P. C., K. B. i M. B. (1), a także o zasądzenie od odwołującej się spółki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniach odpowiedzi na odwołania organ rentowy powołał przepisy prawa, mające zastosowanie w sprawie, oraz poglądy orzecznictwa wskazujące na przesłanki zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zaakcentował, że za przyjęciem wniosku o uzyskiwaniu rezultatów pracy osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych u P. P. (1) przez (...) spółka jawna, będącą pracodawcą, przemawia kapitałowe i osobowe powiązanie pomiędzy tymi podmiotami oraz ich ścisła kooperacja, o czym świadczy umowa o współpracy, a także okoliczność, że umowy cywilnoprawne były wykonywane pod tym samym adresem, gdzie odbywało się świadczenie pracy w ramach stosunku pracy. Poza tym organ rentowy podkreślił, że materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że

w przedmiotowej sprawie dwa ściśle powiązane ze sobą kapitałowo i osobowo podmioty wzajemnie zatrudniały pracowników celem obniżenia kosztów wynikających z obowiązków składowych, dlatego też ubezpieczeni powinni podlegać normie prawnej z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ich wynagrodzenie osiągnięte z umów cywilnoprawnych, zawartych z (...), powinno zostać doliczone do podstawy wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w A. M. P. (1) sp. j., stosownie do dyspozycji art. 18 ust. 1a ww. ustawy (odpowiedzi na odwołania – k. 9-12 akt o sygn. VII U 97/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 104/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 111/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 54/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 108/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 112/23, k. 9-12 akt o sygn. VII U 113/23).

Na podstawie art. 219 k.p.c. sprawy o sygn. VII U 104/23, VII U 111/23, VII U 54/23, VII U 108/23, VII U 112/23 i VII U 113/23, dotyczące ubezpieczonych D. D. (1), M. B. (2), P. S., P. C., K. B. i M. B. (1), zostały połączone ze sprawą o sygn. VII U 97/23, dotyczącą ubezpieczonego G. G., celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenia z dnia 18 marca 2023r. – k. 34 akt o sygn. VII U 104/23, k. 34 akt o sygn. VII U 111/23, k. 34 akt o sygn. VII U 112/23, k. 35 akt o sygn. VII U 113/23, zarządzenie z dnia 16 czerwca 2023r. – k. 49 akt o sygn. VII U 54/23, zarządzenie z dnia 14 maja 2023r. – k. 44 akt o sygn. VII U 108/23).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. (1) prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W. przy ul. (...)lecia 62. Syn M. P. (2) P. od 28 czerwca 2004r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą A. P. P. (1) w miejscowości P. ul. (...) lok. 16. W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej określono, że przeważającą i wykonywaną przez P. P. (1) działalność gospodarczą stanowi pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, co oznaczono kodem (...) 70. 22. Z.

M. P. (1) podjął decyzję o zmianie formy prawnej prowadzonej działalności i jej przekształceniu w spółkę prawa handlowego. W dniu 30 listopada 2008r. zawarł z P. P. (1) i D. P. umowę spółki jawnej. Prowadzone przez siebie przedsiębiorstwo wniósł do spółki, jako aport, a nadto wniósł wkład pieniężny w wysokości 70.000 zł. Wkłady P. P. (1) i D. P. wynosiły odpowiednio 29.000 zł i 1.000 zł. W dniu 19 grudnia 2008r. spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod firmą (...) spółka jawna. Przedmiotem przeważającej działalności tej spółki jest sprzedaż hurtowa owoców i warzyw, mięsa i wyrobów z mięsa, mleka, wyrobów mleczarskich, jaj, olejów i tłuszczów jadalnych, napojów bezalkoholowych, cukru, czekolady, wyrobów cukierniczych i piekarskich, herbaty, kawy, kakao i przypraw, sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki, sprzedaż detaliczna owoców i warzyw prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna pieczywa, ciast, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna napojów alkoholowych i bezalkoholowych w wyspecjalizowanych sklepach, sprzedaż detaliczna pozostałej żywności w wyspecjalizowanych sklepach, przetwórstwo mleka i wyrobów serów, pozostałe przetwarzanie

i konserwowanie owoców i warzyw, a także transport drogowy towarów (wydruk z (...) k. 1819 akt kontroli, umowy spółki – k. 1829 -1857 akt kontroli, KRS na dzień 13 lipca 2022r. - k. 1859-1881 akt kontroli).

(...) spółka jawna zatrudniała na podstawie umowy o pracę wielu pracowników, między innymi:

- G. G. od 2 maja 2011r. do 30 listopada 2020r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu (świadczenie pracy – k. 197 akt kontroli);
- D. D. (1) od 2 maja 2011r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu – 40 godzin tygodniowo, początkowo do 31 grudnia 2011r., a następnie do 31 grudnia 2016r. (umowy o pracę – k. 167-171 akt kontroli);
- M. B. (1) od 2 maja 2013r. do 31 grudnia 2016r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu – 40 godzin tygodniowo za wynagrodzeniem w kwocie 1.600 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę – k. 125 akt kontroli);
- M. B. (2) od 13 lutego 2020r. do 30 kwietnia 2020r. na okres próbny, a następnie na czas nieokreślony od 1 maja 2020r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu – 40 godzin tygodniowo za wynagrodzeniem w kwocie 1.600 zł brutto miesięcznie (umowy o pracę – k. 121, 123 akt kontroli);
- K. B. od 21 października 2020r. do 23 lutego 2022r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu (świadczenie pracy – k. 119-120 akt kontroli);
- P. S. od 12 marca 2007r. do 31 grudnia 2007r. na stanowisku pracownika magazynu, a następnie do 31 grudnia 2016r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu za wynagrodzeniem w kwocie 1.500 zł brutto miesięcznie (umowa o pracę – k. 423 akt kontroli, aneks do umowy o pracę – k. 425 akt kontroli);
- P. C. od 19 marca 2018r. do 31 sierpnia 2019r. i od 3 czerwca 2020r. do 30 października 2020r. na stanowisku magazyniera w wymiarze pełnego etatu (świadczenie pracy – k. 129 i k.131 akt kontroli).

W dniu 2 stycznia 2007r. pomiędzy (...) – zwanym zlecającym a P. P. (1) – zwanym wykonawcą doszło do zawarcia umowy o współpracy. Strony ustaliły, że jej przedmiotem będzie zlecenie wykonania czynności określonych w załączniku nr 1 do umowy, takich jak:

1. pełna obsługa biura – prace sekretarsko - biurowe,
2. działalność handlowa, w szczególności: zbieranie zamówień, kontrola zamówień, współpraca z kontrahentami firmy (...) oraz wszelkie inne prace związane z tą działalnością,
3. marketing i reklama w celu prowadzenia akcji promocyjnych, gazetkowych, itp.,
4. wszelkie inne prace wynikające z bieżących potrzeb firmy (...).

Wynagrodzenie za wykonanie przez P. P. (1) w/w czynności ustalono na kwotę nie niższą niż 40.000 zł, jakkolwiek miało ono być każdorazowo ustalane przez strony. Następnie, wobec przekształcenia działalności prowadzonej przez M. P. (1) pod nazwą (...) w (...) spółka jawna, w dniu 2 stycznia 2009r. sporządzono aneks do umowy współpracy, w którym zaktualizowano ją w ten sposób, że dokonano zmiany oznaczenia strony umowy poprzez nadanie nowego brzmienia punktowi 1 umowy, w którym, jako zamawiający, wskazana została (...) spółka jawna przy ul. (...) w W.. Wszystkie dotychczas ustalone w umowie zasady współpracy pozostały bez zmian (umowa o współpracy z 2 stycznia 2007r. wraz z załącznikami - k. 1823 - 1825 akt kontroli, aneks do umowy – k. 29 akt kontroli, faktury VAT - k. 31-49 akt kontroli).

Utrwaloną praktyką było, że P. P. (1) zatrudniał na podstawie umów cywilnoprawnych pracowników A. M. P. (1) sp. j. w celu wykonywania prac zleconych mu w ramach umowy o współpracy przez (...), a następnie przez (...) spółka jawna. Z uwagi na to, że pracownicy tego podmiotu dali się poznać, jako osoby godne zaufania, uczciwe i sumienne,

a także znali asortyment spółki, P. P. (1) podwykonawców pozyskiwał głównie spośród tych pracowników (protokół przesłuchania B. K. – k. 69-73 akt kontroli, protokół kontroli – k. 1517-1720 akt kontroli, zestawienie umów zleceń i o dzieło – akta kontroli)

Sposób pozyskiwania przez P. P. (1) pracowników był różnorodny. Zdarzało się, że P. P. (1) osobiście proponował pracownikom spółki wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia albo to kierownicy, będący pracownikami A. M. P. (1) sp. j., informowali podlegających im pracowników o możliwości zarobku ponad ten, który wynikał z 8-godzinnego czasu pracy w ramach umowy o pracę. Pracownicy będący zleceniobiorcami na ogół nie wykonywali czynności zleconych w godzinach realizowania umów o pracę na rzecz spółki. Rozdzielenie czasu, w jakim była realizowana praca na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia, było dla większości z nich zauważalne i naturalne, ponieważ większość z nich pracę w ramach umowy zlecenia wykonywała pozostając w pracy dłużej lub przychodząc do pracy w weekendy – w obu przypadkach poza 8-godzinnym systemem czasu pracy, wynikającym ze stosunku pracy. Oddzielnie prowadzone były także ewidencja czasu pracy z umowy o pracę i ewidencja godzin lub wykonanych zadań na podstawie umów cywilnoprawnych. Organizacją pracy pracowników A. M. P. (1) sp. j., zatrudnionych przez P. P. (1), zajmował się on sam, tj. osobiście nadzorował i zlecał czynności do wykonania, ale także robili to przełożeni poszczególnych pracowników, nadzorujący pracę wykonywaną w ramach stosunku pracy w spółce (...). Wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych nie było wypłacane łącznie z wynagrodzeniem z umowy o pracę. Pracownicy A. M. P. (1) sp. j., będący jednocześnie zleceniobiorcami P. P. (1), otrzymywali dwa wynagrodzenia - jedno w formie przelewu bankowego z tytułu zatrudnienia w A. M. P. (1) sp. j. i drugie, płatne przez P. P. (1) z tytułu z umowy cywilnoprawnej, jednakże często przy wykorzystaniu służb księgowych spółki, które przekazywały pracownikom gotówkę. Prace na podstawie umów cywilnoprawnych wykonywane były w tym samym miejscu, co prace na rzecz A. M. P. (1) sp. j., tj. w siedzibie spółki, chociaż w zależności od zleconych prac zmieniały się pomieszczenia, w których należało wykonywać poszczególne czynności. Nie było także jednolitej praktyki co do tego, czy zakres czynności pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej pokrywał się z tym wynikającym ze stosunku pracy. Czynności wynikające ze zlecenia nie zawsze były tożsame z tymi wykonywanymi na podstawie umowy o pracę. Dotyczyło to większości pracowników, głównie tych, których miejscem pracy był magazyn. Nadto, przy wykonywaniu czynności w ramach umowy zlecenia niektórzy pracownicy korzystali z tych samych narzędzi, sprzętów i urządzeń, których używali do pracy wynikającej z zatrudnienia w A. M. P. (1) sp. j., np. wózków widłowych czy urządzeń biurowych. Zdarzało się, że P. P. (1) dostarczał narzędzia potrzebne do wykonania czynności w ramach umów cywilnoprawnych – były to np. oklejarki i metkownice, jednakże pracownicy (...) spółki (...), wykonujący pracę biurową w ramach umowy zlecenia, korzystali z urządzeń pracodawcy (zeznania G. G. – k. 93 a.s., zeznania D. D. (1) – k. 65 a.s., zeznania M. B. (3) – k. 65 verte – 66 a.s., protokół przesłuchania A. P. – k. 97-99 akt kontroli, protokół przesłuchania D. K. – k. 93-95 akt kontroli, protokół przesłuchania S. D. – k. 87-91 akt kontroli, protokół przesłuchania J. R. – k. 81-85 akt kontroli, protokół przesłuchania A. W. – k. 76-79 akt kontroli).

G. G., jako pracownik spółki (...), w ramach umowy o pracę zatrudniony był na stanowisku pomocnika magazyniera, a do jego obowiązków należało kompletowanie zamówień, prace porządkowe w magazynie, sprawdzanie faktur. W ramach umowy zlecenia zawartej z P. P. (1) wykonywał inne, niż w ramach umowy o pracę, obowiązki. Zajmował się naklejaniem etykiet na produkty oraz inwentaryzacją. Czynności wynikające z umowy zlecenia wykonywane były w innym czasie niż z umowy o pracę, jednakże bez względu na zakres czynności, miejscem ich wykonywania, zarówno w przypadku umowy o pracę, jak i umowy zlecenia, był ten sam magazyn. Nadto G. G. podlegał nadzorowi tego samego przełożonego. Wynagrodzenie z umowy o pracę otrzymywał w formie przelewu na konto, a wynagrodzenie z umowy zlecenia odbierał w gotówce (zeznania G. G. – k. 93 – 93 verte a.s)

D. D. (1) w spółce (...) pracował jako magazynier, a obecnie jest kierownikiem zmiany. Dodatkowe prace wykonywał w tym samym miejscu, gdzie odbywała się praca wynikająca z zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie miał wiedzy, że odbywa się to w ramach umowy zlecenia zawartej z P. P. (1). Przekonany był, że świadczy pracę na rzecz pracodawcy,

jednakże w godzinach nadliczbowych. Wynagrodzenie z umowy o pracę otrzymywał na konto, a pozostałe w gotówce, którą wypłacała mu księgowa pracodawcy (zeznania D. D. (1) – k. 65-65 verte a.s.)

M. B. (1) pracuje w spółce (...) jako magazynier. Ponadto miał zawartą umowę zlecenia z P. P. (1). Wynagrodzenie z umowy o pracę otrzymywał na konto, a za prace z umowy zlecenie płaciła mu w gotówce księgowa spółki (...). Zakres czynności z obu umów przenikał się. Na podstawie umowy o pracę M. B. (1) wykonywał polecenia przełożonego, rozkładał towar, sprzątał, robił remanent, a w ramach umowy zlecenia zajmował się kompletowaniem towarów zgodnie z zamówieniami sklepów. Miejsmem wykonywania pracy z umowy o pracę i umowy zlecenia był magazyn. Za dodatkowe prace, które wykonywał poza 8 - godzinnym czasem pracy, płacono na podstawie umowy zlecenia (zeznania M. B. (1) – k. 65 verte – 66 a.s.)

J. R. w spółce (...) jest zastępcą kierowników zmian i planistów transportu. W sytuacji braku konieczności zastępowania ww. osób pracuje w magazynie. Do czynności, które realizował w ramach umowy zlecenia, należały głównie prace związane z promocją artykułów na rynku, a także oklejanie ich i układanie. Z umowy o pracę otrzymywał wynagrodzenie przelewem, a z umowy o dzieło w gotówce (protokół przesłuchania J. R. – k. 81-85 akt kontroli).

A. W. zatrudniony jest w spółce (...) na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierownika zmiany. Do jego obowiązków należy rozdzielanie pracy i nadzór nad pracownikami. W ramach umowy zlecenia zawartej z P. P. (1) zajmował się pakowaniem i przepakowaniem produktów, a także naklejaniem na nich polskich metek (protokół przesłuchania A. W. – k. 75-79 akt kontroli).

S. D. w spółce (...) pracuje jako kierownik magazynu. Nadzoruje pracowników. P. P. (1) zaproponował mu zatrudnienie w formie umowy zlecenia. Wykonując ją, S. D. zajmował się pakowaniem i oklejaniem produktów. Praca z obu umów świadczona była w siedzibie spółki (...), w różnych pomieszczeniach (protokół przesłuchania S. D. – k. 87-91 akt kontroli).

D. K. pracowała w spółce (...), a do jej obowiązków należało sporządzanie faktur, obieg dokumentów, archiwizacja. Nie podpisała umowy zlecenia. Pomimo, że doszło do zwiększenia jej obowiązków w ramach stosunku pracy, co wiązało się z koniecznością pracy w godzinach nadliczbowych, to wynagrodzenie za wykonaną pracę zostało rozdzielone. Otrzymywała dwa przelewy. Zostając w pracy dłużej, nadal zajmowała się sprawami biurowymi i czynności te wykonywała w tym samym pomieszczeniu, używając tych samych urządzeń i podlegając temu samemu przełożonemu (protokół przesłuchania D. K. – k. 93-95 akt kontroli).

A. P. w spółce (...) na podstawie umowy o pracę zajmował się konfekcjonowaniem i przygotowywaniem dostaw. Natomiast na podstawie umowy zlecenia prowadził akcje promocyjne i marketingowe. Bez względu na formę zatrudnienia i wiążące się z tym czynności, pracę wykonywał przy użyciu tych samych narzędzi, tj. wózków widłowych i palet, a polecenia wydawał mu ten sam przełożony. Z umowy o pracę otrzymywał wynagrodzenie przelewem, a z umowy zlecenia w gotówce (protokół przesłuchania A. P. – k. 97-99 akt kontroli).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. pismem z dnia 2 maja 2022r. zawiadomił spółkę o zamiarze wszczęcia kontroli w zakresie:

1. prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania jest zobowiązana oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego;
2. ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacania tych świadczeń oraz dokonywania rozliczeń z tego tytułu;
3. prawidłowości i terminowości opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe;
4. wystawiania zaświadczeń lub zgłaszania danych dla celów ubezpieczeń społecznych;

5. prawidłowości i rzetelności danych przekazanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we wniosku o świadczenie postojowe na podstawie ustawy z dnia

2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;

6. prawidłowości i rzetelności danych przekazanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych we wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacania składek złożonego na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli z dnia 2 maja 2022r. – k. 1 akt kontroli).

Kontrola została przeprowadzona w okresach od 30 maja 2022r. do 3 czerwca 2022r., od 6 czerwca 2022r. do 7 czerwca 2022r., dnia 14 czerwca 2022r., dnia 17 czerwca 2022r., dnia 20 czerwca 2022r., od 23 czerwca 2022r. do 24 czerwca 2022r., od 27 czerwca 2022r. do 1 lipca 2022r. (protokół kontroli – k. 1517-1720 akt kontroli). Płatnik składek złożył zastrzeżenia dotyczące ustaleń dokonanych przez organ rentowy, które nie zostały uwzględnione (zastrzeżenia płatnika składek – k. 1797-1813, odpowiedź na zastrzeżenia, k. 1883-- (...) akt kontroli).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., zgodnie z art. 61 § 1 i 4 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w dniu 2 września 2022r. zawiadomił (...) spółka jawna oraz ubezpieczonych o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie obowiązku złożenia prawidłowych dokumentów rozliczeniowych (zawiadomienia o wszczęciu postępowania z dnia 2 września 2022r. - tom II akt kontroli).

Po zakończeniu postępowania administracyjnego organ rentowy, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wydał decyzje z dnia 7 listopada 2022r. o numerach:

(...) – dotyczącą G. G.

(...) – dotyczącą D. D. (1)

(...) – dotyczącą M. B. (2)

(...) – dotyczącą P. S.

(...) – dotyczącą P. C.

(...) – dotyczącą K. B.

(...) – dotyczącą M. B. (1).

We wskazanych decyzjach organ rentowy ustalił podstawy wymiaru składek za ww. pracowników z tytułu ich zatrudnienia u płatnika składek (...) spółka jawna. W podstawie wymiaru składek, oprócz wynagrodzenia osiągniętego z tytułu umowy o pracę, dodatkowo uwzględnione zostały kwoty wynagrodzenia osiągniętego przez wskazanych pracowników w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z płatnikiem A. P. P. (1) (decyzje z dnia 7 listopada 2022r. – akta ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach ZUS, złożonych do poszczególnych spraw i w aktach kontroli, które zostały ocenione jako wiarygodne. Strony nie kwestionowały ich autentyczności i treści, dlatego to, co z nich wynika, stało się podstawą ustaleń faktycznych. Okoliczności stwierdzone w dowodach z dokumentów w postaci protokołów przesłuchania ubezpieczonych B. K., A. P., D. K., J. R., S. D. i A. W. korelowały z zeznaniami ubezpieczonych G. G., D. D. (2) i M.

B. (1), złożonymi przed sądem, którym Sąd również dał wiarę. W ocenie Sądu wskazane dowody zawierają szczerą relację zapamiętanych okoliczności, tworząc spójną i logiczną całość i pozwalając na ustalenie zasad organizacji pracy w ramach stosunku pracy i umów zlecenia. Przeszkodą nie jest okoliczność, że zeznania oraz protokoły przesłuchania ubezpieczonych różnią się w szczegółach dotyczących m.in. tego, kto nadzorował wykonywanie prac w ramach umowy zlecenia oraz zakresu prac, który nie zawsze był podobny do tego wynikającego z umowy o pracę. Mimo tego wszystkie przedstawione twierdzenia Sąd ocenił, jako wiarygodne, mając na uwadze dwustronny charakter umów i możliwość różnego ich ukształtowania. Istotne dla Sądu było, że stwierdzone w protokołach przesłuchania okoliczności oraz zeznania przesłuchanych na rozprawie osób pozwoliły na ustalenia praktyki w zakresie zatrudnienia pracowników spółki (...) przez P. P. (1) na podstawie umów cywilnoprawnych celem wykonywania czynności zleconych mu przez spółkę na podstawie umowy o współpracy oraz na wyciągnięcie wniosków dotyczących tego, kto korzystał z pracy tych, którzy takie umowy cywilnoprawne realizowali.

Ustalając stan faktyczny, Sąd nie miał możliwości dokonania ustaleń w zakresie treści umów zlecenia, jakie poszczególni ubezpieczeni zawarli z P. P. (1), gdyż P. P. (1), zawiadomiony o toczącym się postępowaniu, reprezentowany przez pełnomocnika, mimo trzykrotnego wezwania, nie przedstawił umów zlecenia, jakie zawarł z D. D. (1), M. B. (2), P. S., P. C., K. B., G. G. i M. B. (1). Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W myśl § 2 sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Wskazany przepis w § 2, odsyłając do § 1, nakazuje sądowi ocenić znaczenie odmowy przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkód stawianych przez stronę w przeprowadzeniu dowodu wbrew postanowieniu sądu według tych samych zasad, zgodnie z którymi sąd dokonuje oceny dowodów. Odmowę przedstawienia przez stronę dowodu lub stawiane przez nią przeszkody w jego przeprowadzeniu sąd ocenia według swojego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Stanowi to rozszerzenie granic swobodnej oceny dowodów, ujętej w art. 233 § 1, i jest wyrazem tego, że ustalenia faktyczne sądu nie tylko mogą być konsekwencją przeprowadzonych dowodów, lecz także mogą wynikać z innych źródeł, w tym zachowań stron w toku postępowania, które w świetle zasad doświadczenia życiowego i logiki pozwalają na weryfikację prawdziwości twierdzeń faktycznych. W przedmiotowej sprawie Sąd – nie dysponując umowami zlecenia – nie był stanie dokładać ustalić zasad, według których były realizowane te umowy, jak i zakresu czynności wykonywanych przez poszczególnych zleceniobiorców, niemniej jednak – biorąc pod uwagę, że P. P. (1) ww. dokumentów nie przedstawił, uniemożliwiając sądowi szczegółowe ustalenie stanu faktycznego i wszystkich okoliczności w sprawie istotnych - to Sąd, uwzględniając inne wiarygodne dowody w sprawie zgromadzone, na ich podstawie ustalił, jakie były zasady zawierania i realizacji umów zlecenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Spór w rozpatrywanej sprawie dotyczył ustalenia czy przychód osiągnięty przez ubezpieczonych G. G., D. D. (1), M. B. (2), P. S., P. C., K. B. i M. B. (1) z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z P. P. (1) stanowi dla (...) spółka jawna podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za okresy i w kwotach szczegółowo opisanych w kontrolowanych decyzjach.

Analizę należy rozpocząć od szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2024r., poz. 497), zwanej dalej ustawą systemową. Najistotniejszy z przepisów, którego interpretacja jest w sprawie kluczowa, to art. 8 ust. 2a ww. ustawy. Stanowi on, że za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W literaturze i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że zacytowany przepis rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych. Został on wprowadzony do porządku prawnego od dnia 30 grudnia 1999r., a poprzedzał

go art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (tekst jedn. Dz. U. z 1995r., Nr 65, poz. 333 ze zm.) mówiący o tym, że dochód z tytułu wykonywania umowy zawartej ze zleceniodawcą, u którego osoba wykonująca umowę jest równocześnie pracownikiem, traktuje się w zakresie ubezpieczeń społecznych jako wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia, niezależnie od okresu, na który umowa była zawarta oraz wymiaru czasu pracy w ramach stosunku pracy. W tamtym stanie prawnym Sąd Najwyższy traktował dodatkowe umowy zawierane z pracownikami zatrudnionymi w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidujące wykonywanie po godzinach pracy tego samego rodzaju, co określony w umowie o pracę, jako umowy uzupełniające umowę o pracę z konsekwencją łącznego traktowania przychodów jako podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994r., I PZP 13/94, OSNAPiUS 1994/3/39).

Nowością, w odniesieniu do stanu prawnego poprzednio obowiązującego, jest uzupełnienie stanów faktycznych podległych regulacji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej o takie, w których pracownik zawiera umowę cywilną z podmiotem powiązany z pracodawcą w ten sposób, że w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a in fine). Interpretowanie rationis legis tej regulacji, jako przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom i doszukiwanie się zamiaru unikania świadczeń na fundusze ubezpieczeń społecznych jest uzasadnione, jednak zobjektywizowana treść tego przepisu wyraźnie się od nich odrywa. Jak zaakcentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 kwietnia 2017r. (I UK 182/16, Lex nr 2279009), przy stosowaniu tego przepisu nie ma znaczenia zamiar obejścia prawa przez pracodawcę (płatnika), pracownika lub stronę umowy cywilnej, trzecią dla tego stosunku, lecz istotne jest zaistnienie zdarzeń opisanych w hipotezie, zgodnie z którą pracodawca, na którego rzecz pracownik wykonuje pracę na podstawie umowy zawartej z podmiotem trzecim, pozostaje z tym pracownikiem w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tego pracownika ubezpieczeniami społecznymi na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy. Tak też definicja ustalona w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej określa płatnika składek, jako pracodawcę w stosunku do pracowników oraz, jako jednostkę organizacyjną lub osobę fizyczną pozostającą z inną osobą w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. To właśnie powiązanie ze względu na wykonywanie przez jego pracownika cudzej umowy cywilnej czyni go płatnikiem składek w sposób określony w art. 18 ust. 1a tej ustawy.

Ze względu na posłużenie się w art. 8 ust. 2a ustawy szerokim pojęciem "pracownik", stosunek pracy łączący pracodawcę z pracownikiem stanowi wyłączny tytuł ubezpieczenia, który pochłania dodatkowy stosunek cywilnoprawny. Osoba wykonująca pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu, jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 1997r., I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997/24/494, z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl. i z dnia 6 lutego 2014r., II UK 279/13, niepubl.). Nie powstaje również problem zbiegu ubezpieczeń regulowany w art. 9. W teorii nazywane jest to rozszerzeniem definicji pracownika. Uznaje się, że w przepisie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pojęcie pracownika jest rozszerzone na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy. Także w zakresie tej sfery aktywności wykonujący umowę cywilnoprawną uznawany jest - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy i pracodawca jest płatnikiem składek z tego tytułu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09, niepubl., z dnia 11 maja 2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, z dnia 18 października 2011r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266, z dnia 18 marca 2014r., II UK 449/13, niepubl. i z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl.). Kluczowe jest jednak, aby osoba będąca pracownikiem, związana stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczyła na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej. Przez wykonywanie pracy „na rzecz” pracodawcy w rozumieniu powołanego przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej należy rozumieć „uzyskiwanie” przez pracodawcę „pracy”, w tym znaczeniu, że musi istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana

z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem (uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP

6/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010r., I UK 54/09). Sąd Apelacyjny

w G. w wyroku z dnia 18 grudnia 2012r. (III AUa 1031/12) odnosząc się do zwrotu „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” wskazał, że występujący w art. 8 ust. 2a ustawy zwrot „działać na rzecz” został użyty we wskazanym przepisie w innym znaczeniu niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej czy stosunku prawnego. Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy. Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy”. W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.:

1. umowy o pracę;
2. umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią;
3. umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to

w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2017r., III AUa 838/16).

W uchwale z dnia 26 sierpnia 2021r. (III UZP 6/21, OSNP 2022 Nr 1, poz. 7) Sąd Najwyższy stwierdził, że finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że dla stwierdzenia, że dany stosunek prawny jest stosunkiem pracy konieczne jest ustalenie, czy wykonywana jest praca określonego rodzaju dla pracodawcy, czy dana osoba podlega poleceniom pracodawcy oraz czy osoba ta otrzymuje od pracodawcy wynagrodzenie za czynności, które dla niego wykonuje na jego polecenie. Skoro zaś tytuł ubezpieczenia społecznego jest pochodną istnienia ważnego stosunku cywilnoprawnego, to o rozszerzonym pracowniczym tytule ubezpieczenia społecznego można mówić tylko w przypadku finansowania przez pracodawcę wynagrodzenia wypłacanego przez osobę trzecią jego pracownikom, za czynności wykonywane przez nich dla tego pracodawcy. Tym samym finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. W takim przypadku pracodawca - w sensie organizacyjnym - jest odbiorcą pracy swoich pracowników, a w sensie prawnym - nabywcą zamówionej przez siebie usługi. Natomiast w odwrotnym przypadku, gdy pracodawca sprzedaje usługi innemu podmiotowi, które wykonują jego pracownicy, nie ma zastosowania norma z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności rozpatrywanej sprawy, należy podkreślić - co wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń, niekwestionowanych w toku postępowania sądowego przez strony sporu - że ubezpieczeni G. G., D. D. (1), M. B. (1), M. B. (2), P. S., P. C. i K. B. pozostawali z A. M. P. (1) sp. j. w stosunku pracy. Jednocześnie w okresach, które obejmują zaskarżone decyzje, zawierali umowy zlecenia z P. P. (1). Co prawda umowy takie nie zostały przez P. P. (1) przedstawione, jednak fakt ich zawarcia i realizacji potwierdzają inne zebrane dowody, ocenione na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. oraz oceniona na tej samej podstawie okoliczność wspomnianych przeszkód, jakie stawiął zainteresowany przeprowadzeniu dowodu z ww. dokumentów. Ponadto niesporne jest, że P. P. (1) i odwołująca się spółka podpisali umowę o współpracy z 2 stycznia 2007 roku, która w związku ze zmianą formy prawnej działania podmiotu zlecającego, była aneksowana. Poza tym w niezmienionej formie i treści obowiązywała, regulując zasady

wzajemnej współpracy, która była odpłatna. Wykonawca usługi, a więc P. P. (1), wystawiał faktury, za które spółka (...) płaciła. W zakres usług objętych wskazaną umową, zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy, wchodziły różne prace i usługi: pełna obsługa biur – prace sekretarsko – biurowe; działalność handlowa, a w szczególności: zbieranie zamówień, kontrola zamówień, współpraca z kontrahentami firmy (...) oraz wszelkie inne prace związane z tą działalnością; marketing i reklama w celu prowadzenia akcji promocyjnych, gazetkowych, itp., a także wszelkie inne prace wynikające z bieżących potrzeb firmy (...). Zostały one określone bardzo szeroko, wskazując – w szczególności poprzez sposób zredagowania punktu 4 załącznika nr 1 do umowy – że P. P. (1) niemal w pełnym zakresie mógł na zasadzie podwykonawstwa przejąć realizację prac dla spółki (...). Były to więc nie tylko prace biurowe czy administracyjne, które wykonywała np. D. K., zeznająca podczas postępowania kontrolnego ZUS, ale także wszelkie inne – marketingowe, handlowe bądź takie, których potrzeba wykonania wynikała z aktualnych potrzeb.

Zakres prac objętych wskazaną umową, sposób redakcji umowy, powiązania osobowe i kapitałowe pomiędzy podmiotami, które podpisały umowę o współpracy, czas trwania współpracy, a także sposób wystawiania faktur, w których nazwa towaru lub usługi była określona tylko jako Usługa, bez możliwości identyfikacji, czego w rzeczywistości dotyczyła, pozwalają na postawienie kilku tez, a więc, że:

- współpraca między stronami umowy o współpracy była bardzo szeroka, obejmująca nie tylko konkretnie określone usługi i prace, ale niemal nieograniczona;
- zakres działania obu podmiotów – zamawiającego i wykonawcy przenikał się we wszystkich niemal aspektach funkcjonowania A. M. P. (1) sp. j.;
- zakres, w jakim P. P. (1), jako wykonawca, realizował usługi dla spółki (...) jest obecnie niemożliwy do odtworzenia (umowa o współpracy nie zawiera żadnych zapisów dotyczących sposobu weryfikacji przez zamawiającego wykonania usługi, czy określających sposób potwierdzania wykonania i odbioru usługi);
- nie ma dowodów pozwalających na ustalenie, jakie prace i w jakich okresach realizowali poszczególni zleceniobiorcy P. P. (1).

Powyższe, zdaniem Sądu, może wskazywać na celowość działań stron umowy o współpracy, chcących – jak wskazują wprost bądź pośrednio zeznania przesłuchanych ubezpieczonych – by wynagrodzenia za prace, które pracownicy spółki (...) musieli zrealizować po czasie pracy, wynikającym z umowy o pracę, w ramach umów zlecenia (niektórzy ubezpieczeni wprost wskazywali na nadgodziny), nie były podstawą wymiaru składek. Z taką oceną, jakiej dokonał również organ rentowy, odwołująca się spółka nie zgodziła się, powołując różne argumenty, które jednak zdaniem Sądu w zestawieniu ze zgromadzonymi dowodami i okolicznościami, o jakich była mowa, musiały zostać ocenione jako bezzasadne. Jednak, jako kluczowe, podkreślić należy, że niezależnie od tego, czy zamiarem, który przyświecał spółce (...) było obejście przepisów prawa, czy też po prostu ułożenie relacji biznesowych, art. 8 ust. 2a ustawy systemowej powinien mieć w sprawie zastosowanie. Przepis ten nie wymaga, aby zamiar obejścia prawa był koniecznym elementem, który musi wystąpić, by móc go zastosować. Zaakcentował to Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 27 kwietnia 2017r. (I UK 182/16, Lex nr 2279009), w którym wprost wskazał, że przy stosowaniu tego przepisu nie ma znaczenia zamiar obejścia prawa przez pracodawcę (płatnika), pracownika lub stronę umowy cywilnej, trzecią dla tego stosunku, lecz istotne jest zaistnienie zdarzeń opisanych w hipotezie, zgodnie z którą pracodawca, na którego rzecz pracownik wykonuje pracę na podstawie umowy zawartej z podmiotem trzecim, pozostaje z tym pracownikiem w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tego pracownika ubezpieczeniami społecznymi na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy. Bez względu zatem na rzeczywisty zamiar pracodawcy, w sytuacji, gdy pracodawca jest beneficjentem pracy wykonywanej przez osoby zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej, to jest zobowiązany do zapłaty składek od przychodu zarówno z umowy o pracę, jak i umów zlecenia.

W związku z powyższym – choć i Sąd, i organ rentowy wskazały na celowość działania stron umowy o współpracy, ukierunkowaną na obejście prawa – to ostatecznie argument ten nie jest w sprawie przesądzający i najistotniejszy. Niemniej jednak, uzupełniając argumentację tej kwestii dotyczącą, należy wskazać, że fragment protokołu przesłuchania B. K., na jaki w odwołaniach powołała się strona odwołująca się - „Firma (...) nie powstała w

celu ukrycia przychodów. Nie pomyśleliśmy o tym, że są to ci sami zatrudnieni i że ostateczną korzyść z wykonywania umów zlecenia odnosi pracodawca”, nie wskazuje, by strony umowy o współpracy nie miały zamiaru obejścia prawa. Czytając wprost, co B. K. zeznała, można z jej wypowiedzi wyprowadzić wniosek dotyczący tego tylko, że P. P. (1) nie miał zamiaru ukrywania przychodów. Świadek nie wskazała zaś niczego, co potwierdzałoby, że poprzez podpisanie umowy o współpracy i zatrudnianie przez P. P. (1) pracowników spółki (...) nie zmierzano do unikania obowiązku opłacania składek. Z powołanego fragmentu zeznań wskazanego świadka nie wynika zatem to, co wskazała strona odwołująca się. Wynika natomiast inna istotna w sprawie okoliczność – B. K. przyznała, że te same osoby zatrudnione przez spółkę i (...) wykonywały prace, z których ostateczną korzyść odnosił pracodawca. Co prawda wypowiedź na to wskazująca została w innym kontekście sformułowana, ale wskazany wniosek z niej wynika. Poza tym wskazują na to także inne fragmenty tego, co przed organem rentowym zeznała B. K.. Na pytanie dotyczące powodu zatrudnienia tych samych osób w obu firmach, wskazała, że przede wszystkim ze znajomości pracowników, uczciwości, sumienności, znajomości tematu i znajomości asortymentu. Zeznający w sprawie ubezpieczeni potwierdzili zresztą, że wykonując prace – tożsame na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia bądź różniące się między sobą – mieli do czynienia przez cały czas z asortymentem, znajdującym się w siedzibie spółki (...) i tematami, które tej właśnie spółki dotyczyły.

Powyższe potwierdza, że korzyść z prac, jakie wykonywali ubezpieczeni jako zleceniobiorcy P. P. (1), odnosiła spółka (...). Również analiza zapisów umowy o współpracy, bez szczegółowego odniesienia do prac realizowanych przez poszczególnych ubezpieczonych i umów zlecenia z nimi zawartych, daje podstawy do wskazania, że wszystkie prace, jakie obejmuje ta umowa, które jako podwykonawca miał realizować P. P. (1) poprzez osoby, z którymi zawierał umowy zlecenia, były pracami, których beneficjentem była odwołująca się spółka. To właśnie ta spółka zawarła z klientami umowy i w celu ich realizacji (składania zamówień, metkowania produktów, przeprowadzania inwentaryzacji itp.), jak również dla pozyskania klientów oraz obsługi prowadzonej działalności, która jest złożona i obejmuje nie tylko przygotowywanie i wysyłanie zamówień, ale wiele innych prac do tego prowadzących, musiała zatrudniać pracowników. Jak wskazywał pełnomocnik odwołującej się spółki w odwołaniach i zastrzeżeniach do protokołu kontroli, w związku z rozwojem spółki, a więc i coraz większym zapotrzebowaniem na pracę, została zawarta umowa o współpracy. Wykonawcą, zgodnie z tą umową, został P. P. (1), który, co także wynika z odwołań i zastrzeżeń do protokołu kontroli, prowadzi działalność obejmującą doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Sam nie zajmuje się więc hurtową i/lub detaliczną sprzedażą takich artykułów, jakie sprzedaje odwołująca się spółka. Jeśli więc zatrudniał zleceniobiorców, którzy byli jednocześnie pracownikami spółki (...), to tylko do prac, jakie były do zrealizowania w tej właśnie spółce. Prace te mogły być tożsame z tym, co pracownicy wykonywali w ramach stosunku pracy, bądź różne, poza tym ich wykonywanie zwykle odbywało się po czasie pracy przewidzianym dla spółki (...), najistotniejsze jest jednak to, że tym, który odnosił korzyść związaną z wykonywaniem takich prac była spółka (...). To ta spółka dzięki pracy zleceniobiorców – w zależności od tego, co wykonywali na podstawie umów zlecenia – mogła pozyskać dodatkowych klientów, mogła zrealizować zlecenia, zapewnić podlegający sprzedaży asortyment, czy też dokonać obsługi różnych procesów, jakie zachodziły w spółce (kadrowe, finansowe, związane z obiegiem dokumentów itp.). Spółka była więc beneficjentem tych prac. Oczywiście, patrząc na aspekt finansowy, to odwołująca się spółka przekazywała P. P. (1) środki na sfinansowanie zadań, na jakie wskazuje umowa o współpracy, natomiast P. P. (1), wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudniał pracowników odwołującej się spółki. Nie zmienia to jednak podmiotu, który korzystał z pracy osób zatrudnionych do realizacji prac i usług przewidzianych w umowie o współpracy, gdyż A. M. P. (1) sp. j. - w sensie organizacyjnym – była odbiorcą pracy swoich pracowników, a w sensie prawnym nabywała zamówioną przez siebie usługę, co wypełnia dyspozycję art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Mając na uwadze powyższe oczywistym jest, że wszystkie czynności, jakie wykonywał P. P. (1) w ramach umowy o współpracy, świadczone były na rzecz spółki (...), a jeżeli, tak jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie, P. P. (1) wykonanie tych czynności powierzał innym osobom w ramach umowy zlecenia, przyjąć należy, że także one, finalnie wykonywały pracę, której ostatecznym beneficjentem była spółka (...). Nie ulega wątpliwości, że P. P. (1) finansowo na takim zleceniu korzystał, był z tego punktu widzenia beneficjentem prac, które wykonali jego zleceniobiorcy, ale podmiotem, na rzecz którego finalnie były realizowane prace przez zleceniobiorców, była (...) spółka jawna. Prace wykonywane przez zleceniobiorców, jeżeli nie skutkowały w sposób bezpośredni korzyścią dla spółki, to jednak każdorazowo stanowiły element koniecznych prac wchodzących

w zakres wielu etapów i procesów (np. etykietowania, pakowania, kompletowania zamówień, oklejania, promocji i fakturowania), jakie spółka musiała na bieżąco realizować, by osiągnąć cel zarobkowy prowadzonej przez siebie działalności.

W ocenie Sądu oznacza to, że pracownicy spółki (...), wykonując zlecenie z umowy cywilnoprawnej, świadczyli w rzeczywistości pracę na rzecz pracodawcy – spółki (...), która w ostatecznym rozrachunku była beneficjentem efektów ich pracy, uzyskiwała bowiem korzyść w postaci usprawnienia procesów produkcji, promocji, sprzedaży i obsługi biurowej. To z kolei pozwala na zastosowanie normy z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej i skutkuje tym, że ubezpieczeni występujący w rozpatrywanej sprawie muszą być traktowani, jako pracownicy nie tylko w tym zakresie, w którym realizowali stosunek pracy, ale także w tej części, w której byli zleceniobiorcami. Konsekwencją tego jest obowiązek spółki polegający na opłaceniu składek od podstawy wymiaru, którą stanowi zsumowany przychód ze stosunku pracy i z umowy zlecenia każdej z osób ubezpieczonych, w kwotach i za okresy oznaczone w zaskarżonych decyzjach.

W ocenie Sądu nie jest zasadny zarzut sprowadzający się do twierdzenia, że możliwość zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest uzależniona od tożsamości zakresu prac realizowanych przez poszczególnych ubezpieczonych w ramach umowy o pracę i na podstawie umowy zlecenia. Materiał dowodowy, zgromadzony przez organ rentowy

i uzupełniony przez Sąd, wskazuje, że większość osób realizowała inne zadania w ramach umowy o pracę i umowy zlecenia. Nieliczni w oparciu o obie umowy wykonywali czynności tożsame albo czynności z użyciem tego samego sprzętu. Jednak wszyscy zleceniobiorcy, bez względu na tożsamość czy też różny charakter prac na podstawie obu wskazanych umów, świadczyli pracę, której odbiorcą, ostatecznym beneficjentem była (...) spółka jawna. To właśnie ta spółka odnosiła bezpośrednią korzyść z prac, które wykonali jej pracownicy, jako zleceniobiorcy innego podmiotu. W związku z tym wskazywana przez stronę odwołującą się okoliczność, że czynności realizowane w przypadku części z tych osób na podstawie umowy o pracę i umów zlecenia nie były tożsame, nie przesądza o tym, że organ rentowy wadliwie zastosował w sprawie dyspozycję art. 8 ust. 2a ustawy. Okoliczność, czy dana osoba wykonuje w oparciu o umowę zlecenia pracę tożsamą z pracą świadczoną na podstawie umowy o pracę czy też ma także inne obowiązki w ramach umowy cywilnoprawnej, nie ma decydującego znaczenia w sytuacji wykazania, że zainteresowani na podstawie umowy zlecenia wykonywali pracę faktycznie na rzecz swojego pracodawcy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 listopada 2017r., III AUa 2100/16, LEX nr 2447647). Również Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 18 grudnia 2018r. (III AUa 340/17, LEX nr 3080585) wskazał, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Tożsame stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2017r. (II UK 693/15, LEX nr 2238708), wskazując że "praca wykonywana na rzecz pracodawcy" to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a u.s.u.s. jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie "oskładkowanego" wynagrodzenia za pracę "nieoskładkowym" wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług.

Zasadnym jest także wspomnieć, że choć na potrzeby zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej istotne jest tylko i wyłącznie, czy beneficjentem pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej jest pracodawca, to również powiązanie kapitałowe zachodzące pomiędzy osobą trzecią a pracodawcą, który w sposób pośredni

finansuje wynagrodzenie pracownika realizującego pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej jest okolicznością przemawiającą za koniecznością zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy. W rozpatrywanej sprawie P. P. (1) jest (...) spółki (...), ma prawo do jej samodzielnego reprezentowania i uczestniczy w zysku spółki. Choć nie jest to kwestia przesądzająca o zasadności decyzji wydanych przez organ rentowy, to nie należy pomijać faktu, że P. P. (1) był osobą łączącą prowadzoną przez siebie działalność z zaangażowaniem osobowym i kapitałowym w spółce (...).

Zważywszy na całokształt powyższych rozważań, Sąd przyjął, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma zastosowanie w rozpatrywanych sprawach z uwagi na to, że beneficjentem prac wykonywanych przez ubezpieczonych na podstawie umów zlecenia była (...) spółka jawna i to ona, jako płatnik, powinna odprowadzić składki od przychodu, który ubezpieczeni uzyskali w poszczególnych miesiącach zarówno w ramach umów o pracę zawartych ze spółką, jak i na podstawie umów zlecenia podpisanych z P. P. (1).

Uwzględniając wskazane argumenty, Sąd oddalił odwołania (...) spółka jawna na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W rozpatrywanej sprawie stroną przegrywającą jest A. M. P. (1) sp. j, którą Sąd obciążył z racji tego obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego, który w punkcie 7 odwołań wnioskował o ich zasądzenie właśnie od odwołującej się spółki.

Sąd ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego w każdej z połączonych spraw miał na uwadze przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2023r., poz. 1935).